

SEFER HAMITZVOT #27 – LECHEM HAPANIM

(1) שמות פרק כה

(כג) וְעִשִּׂיתָ שְׁלַחַן עֲצֵי שִׁטִּים אֲמַתִּים אֲרָכוּ וְאַמָּה רְחִבּוֹ וְאַמָּה וְחֲצֵי קָמְתוֹ... (ל) וְנָתַתָּ עַל הַשְּׁלַחַן לֶחֶם פָּנִים לְפָנֶי תַּמִּיד :

(2) ויקרא פרק כד

(ה) וְלִקְחֶתָּ סֶלֶת וְאַפִּיתָ אֹתָהּ שֶׁתִּים עֲשֶׂרָה חֲלוֹת שְׁנֵי עֶשְׂרֵנִים יְהִיָּה הַחֲלָה הָאֶחָת : (ו) וְשִׁמְתָּ אוֹתָם שֶׁתִּים מְעַרְכוֹת שֶׁשׁ הַמְעַרְכֶּת עַל הַשְּׁלַחַן הִטָּהַר לְפָנֶי יִקְוֶה : (ז) וְנָתַתָּ עַל הַמְעַרְכֶּת לְבִנָּה זָפָה וְהִיתָה לְלֶחֶם לְאִזְכָּרָה אֲשֶׁה לִיקְוֶה : (ח) בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת יַעֲרֹכְנוּ לְפָנֶי יִקְוֶה תַּמִּיד מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם : (ט) וְהִיתָה לְאֶהָרֹן וּלְבִנָּיו וְאֶכְלָהוּ בְּמָקוֹם קָדֹשׁ כִּי קָדֹשׁ קִדְּשִׁים הוּא לוֹ מֵאִשֵּׁי יִקְוֶה חֶק עוֹלָם :

(3) ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה כז

והמצוה הכ"ז היא שצונו להשים לחם הפנים לפני י"י תמיד והוא אמרו (תרומה כה) ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד. וכבר ידעת לשון התורה (ס"פ אמור) להשים לחם חם כל שבת ושיהיה עמו לבונה ויאכלו הכהנים הלחם שנעשה בשבת הקודם.

(4) ספר מצוות גדול עשין סימן קצו

מצות עשה להסדיר לחם ולבונה לפני ה' בכל שבת (ע"פ רמב"ם מנין המצוות עשה כז) שני בפרשת אמור (ויקרא כד, ה - ט) ולקחת סלת ואפית אותה שתיים עשרה חלות שני עשרונים יהיה החלה האחת,

(5) שמות פרק כה

(טז) וְנָתַתָּ אֶל הָאָרוֹן אֶת הָעֵדֻת אֲשֶׁר אֶתֵּן אֵלֶיךָ : (כא) וְנָתַתָּ אֶת הַכֹּפֶרֶת עַל הָאָרוֹן מִלְּמַעְלָה וְאֶל הָאָרוֹן תִּתֵּן אֶת הָעֵדֻת אֲשֶׁר אֶתֵּן אֵלֶיךָ : (כב) וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שֵׁם וְדִבַּרְתִּי אֵתְּךָ מֵעַל הַכֹּפֶרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרִבִּים אֲשֶׁר עַל אֶרֶץ הָעֵדֻת אֶת כָּל אֲשֶׁר אֶצְוֶה אוֹתְךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :

(6) ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה כ

והמצוה העשרים היא שצונו לבנות בית עבודה. בו יהיה ההקרבה והבערת האש תמיד ואליו יהיה ההליכה והעליה לרגל והקבוץ בכל שנה כמו שיתבאר... והוא אמרו יתעלה (ר"פ תרומ') ועשו לי מקדש... הנה התבאר שבנין בית הבחירה מצוה בפני עצמה. וכבר בארנו (ריש שרש יב) שזה הכלל הוא כולל חלקים ושהמנורה והשלחן והמזבח וזולתם כלם הם מחלקי המקדש והכל ייקרא מקדש וכבר ייחד הציווי בכל חלק וחלק.

(7) רמב"ן שמות פרק כה פסוק כד

(כד) זר זהב סביב - סימן לכתר מלכות, שהשלחן שם עושר וגדולה הוא, כמו שאומרים שולחן מלכים, לשון רש"י. וכן הדבר, שזה סוד השולחן, כי ברכת השם מעת היות העולם לא נברא יש מאין, אבל עולם כמנהגו נוהג, דכתיב (בראשית א לא) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. אבל כאשר יהיה שם שרש דבר תחול עליו הברכה ותוסיף בו, כאשר אמר אלישע הגידי לי מה יש לך בבית (מ"ב ד ב), וחלה הברכה על אסוך שמן ומלאה כל הכלים, ובאליהו כד הקמח

לא כלתה וצפחת השמן לא חסר (מ"א יז טז). וכן השולחן בלחם הפנים, בו תחול הברכה, וממנו יבא השובע לכל ישראל. ולכך אמרו כל כהן שמגיעו כפול אוכל ושבוע (יומא לט א):

(8) רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ה הלכה א

מצות עשה לסדר לחם הפנים בכל יום שבת על השולחן לפני ה' בהיכל שנאמר ביום השבת ביום השבת יערכנו הכהן וגו'.

הלכה ב ודבר ברור בתורה שהוא שתיים עשרה חלות כל חלה שני עשרונים, ועורכין אותו שני סדרים, שש חלות בכל סדר, חלה על גבי חלה ובין כל שתי חלות שלשה קנים של זהב כדי שתהיה הרוח מנשבת בו, וסומך כל מערכה בשתי קשוות, ונותנין בצד כל מערכה כלי שיש בו קומץ לבונה שנאמר ונתתה על המערכת לבונה זכה, וכלי זה הוא הנקרא בזך, נמצאו שני קומצי לבונה בשני הבזיכין, ושוליים היו לבזיכין כדי שיניחום על השולחן.

הלכה ד וכיצד מסדרין את הלחם ארבעה כהנים נכנסים, שנים בידן שני סדרין, ושנים בידם שני בזיכין, וארבעה מקדימין לפניהם שנים ליטול שני סדרים ושנים ליטול שני בזיכין שהיו שם על השולחן, הנכנסין עומדין בצפון ופניהם לדרום, והיוצאין עומדים בדרום ופניהם לצפון, אלו מושכין ואלו מניחין וטפחו של זה בתוך טפחו של זה שנאמר לפני תמיד.

הלכה ה יצאו ונתנו את הלחם שהוציאו על שולחן זהב אחר שהיה באולם והקטירו הבזיכין ואחר כך מחלקין החלות, ואם חל יום הכפורים להיות בשבת החלות מתחלקות לערב.

(9) ספר החינוך מצוה צז

משרשי המצוה. שציונו האל ברוך הוא מצוה תמידית בלחם לפי שבו יחיה האדם, ועל כן צריך אליו להיות הברכה מצויה בו תמיד, ומתוך עסקנו בו לקיים עליו מצות השם יתברך יהיה הרצון והברכה חלים עלינו ויתברך במעינו, כי בכל שעושה בו האדם רצון השם יתברך בו הוא מתברך, ולפי כל ענין וענין שישים מגמת פניו ומחשבותיו ועסקיו בדבר מצוה לפיהן מעין הברכה נובע עליו. וכן מצאתי להרמב"ן ז"ל, וכעין מה שאמרו זכרונם לברכה [ראש השנה דף ט"ז ע"א] הביאו לפני עומר בפסח כדי שיתברכו לכם תבואה שבשדות, נסכו לפני מים בחג כדי שיתברכו לכם גשמי שנה, תקעו לפני שופר של איל כדי לזכור עקדת יצחק. ועל הלחם הזה בעצמו אמרו [יומא דף ל"ט ע"א] כי מפני שהוא תשמיש המצוה ובו נעשה רצון האל, היתה הברכה דבקה בו ביותר, וכל אחד מן הכהנים שהגיע לו ממנו כפול היה שבע.

ואלה הדברים, כגון שלחן ומנורה ולחם הפנים והקרבנות, בכולן נצטוינו מצד המקבלים, וכענין שכתבתי, אין ספק ופקפוק לכל מבין עם תלמיד, שאין חסר תבונות בעולם יחשוב שבסדור לחם בבית על שלחן, שנניחנו שלם ונקחנו שלם ומבורך, תקובל שום הנאה למעלה חלילה, לא במראה ולא בריח ולא בשום צד, רק שציונו בכך לחפצו ברוך הוא שנתברך ממנו מרוב מדת טובו... ידוע הוא אצל כל מבין, וכבר פירשו זכרונם לברכה בכל מקום שנאמר ריח ניחוח לה', שאמרתי ונעשה רצוני, וכן וירח ה' את ריח הניחוח [בראשית ח', כ"א] בדרך הזה. זהו שנראה לנו בענין סידור הלחם בבית השם. והרמב"ם זכרונם לברכה כתב [מורה נבוכים ח"ג פמ"ה] וזה לשונו, אבל השלחן והיות הלחם עליו תמיד לא אדע לו סיבה, ואיני יודע לאי זה דבר אייחס אותו עד היום.